

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Langsdammen Waal

Mogelijke pilot
Wamel – Ophemert

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Het Nederlandse rivierengebied moet beter beschermd worden tegen overstromingen, omdat het klimaat verandert. We moeten rekening houden met nattere winters. Een gevolg is dat rivieren meer water te verwerken krijgen, waardoor de kans op overstromingen toeneemt. Het simpelweg verhogen van dijken biedt geen duurzame oplossing. Een nieuw soort maatregel is nodig: de rivier moet meer ruimte krijgen, bijvoorbeeld door het plaatsen van langsdammen. Zomer 2011 wordt besloten of er in een deel van de Waal als pilot langsdammen worden aangelegd.

Om de veiligheid en aantrekkelijkheid van het Nederlandse rivierengebied ook voor de toekomst te garanderen, zijn in Nederland tal van maatregelen nodig. Verlaging van de kribben in de Waal is een van de maatregelen die het Rijk heeft gekozen om voor 2015 de veiligheidsdoelstellingen te behalen. Het kan zijn dat een deel van de kribben op de Waal niet verlaagd wordt, maar dat Rijkswaterstaat dezelfde doelstellingen gaat bereiken met een andere maatregel: langsdammen. Deze langsdammen komen dan in de plaats van kribverlaging op de Waal tussen Wamel en Ophemert. Daar wordt nu een referentiestudie (onderzoek) naar gedaan. Langsdammen zijn een nieuwe manier om waterstandsverlaging te realiseren.

Wat is een langsdam?

Een langsdam is een parallel aan de stroomrichting lopende dam die de vaargeul scheidt van de naastliggende oevergeul en, net als kribben, de vaargeul op zijn plaats houdt. Doordat langsdammen parallel aan de stroomrichting van de rivier lopen, zal het water gemakkelijker zijn weg kunnen vinden dan bij kribben.

Referentiestudie

Doel van de langsdam is om in één keer de veiligheid en de omstandigheden voor scheepvaart en natuur langs de rivier te verbeteren. Het plan is om in de twee binnenbochten van het traject Wamel – Ophemert de meeste kribben weg te halen en deze te vervangen door langsdammen. In de twee buitenbochten hoeven dan geen kribben te worden verlaagd. Rijkswaterstaat onderzoekt of de beoogde waterstandsval (zes tot twaalf centimeter bij zeer hoog water) inderdaad op deze manier kan worden behaald.

In de zomer van 2011 besluit de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu of de pilot met langsdammen op het bovengenoemde traject doorgaat.

Ruimtelijke kwaliteit

Een tweede doelstelling van deze maatregel is een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het rivierengebied. Bij langsdammen wordt gelet op samenhang tussen het landschap en het technisch ontwerp. Rijkswaterstaat gaat de langsdammen vormgeven vanuit tenminste drie gezichtspunten: gezien langs de rivier (ook vanaf het water), vanuit de uiterwaard en vanaf de dijk. Een landschapsarchitect en cultuurhistoricus zijn betrokken bij het ontwerp van de langsdammen.

Wat is het plan?

Wanneer de pilot wordt uitgevoerd, gaat het volgende gebeuren. De langsdammen komen parallel aan de oever te liggen, vanaf de koppen van de huidige kribben ongeveer dertig meter de rivier in. Door de langsdam ontstaat een scheiding tussen een brede hoofdgeul van 230 meter en een smallere oevergeul van ongeveer

100 meter. Waar de langsdammen komen, gaat Rijkswaterstaat de kribben helemaal verwijderen. De kribbakens worden teruggeplaatst op de langsdammen, zo dicht mogelijk bij de plek waar ze eerst stonden. Aan de overzijde, in de buitenbocht, worden de bestaande kribben niet verlaagd. De krib/veerstoep van Wamel blijft zoals hij is.

Effecten meten

Met de aanleg van langsdammen wil Rijkswaterstaat inzicht krijgen of het gebruik van langsdammen naast hoogwaterveiligheid inderdaad de voorspelde voordelen biedt ter verbetering van andere rivierfuncties. Denk daarbij aan scheepvaart (vaardiepte en optische geleiding), natuur (leefgebied flora en fauna in het water), waterhuishouding (tegengaan verdroging), rivierbeheer en onderhoud (stoppen daling rivierbodem en verminderen baggerinspanning). Na de aanleg zal Rijkswaterstaat daarom het effect op deze rivierfuncties steeds in de gaten houden.

Uitvoering van de pilot

Het verwijderen van kribben en het opbouwen van langsdammen met stenen van de kribben wordt vanaf het water gedaan. Ook gaat de aan- en afvoer van materiaal via het water. Er wordt telkens aan een beperkt deel van het traject gewerkt. Mogelijke overlast van de werkzaamheden wordt op deze manier geminimaliseerd.

Kribverlaging Waal

Kribverlaging in de Waal – inclusief de pilot langsdammen – is één van de ruim 30 maatregelen in het kader van Ruimte voor de Rivier. In dit programma werken regio en Rijk samen om Nederland beter te beschermen tegen overstromingen. De rivier krijgt meer ruimte. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit: het rivierengebied wordt mooier en aantrekkelijker gemaakt en biedt meer ruimte aan natuur en recreatie.

Rijkswaterstaat is zowel initiatiefnemer als uitvoerder van dit project en vindt een goede communicatie met omwonenden en belanghebbenden heel belangrijk. Rijkswaterstaat informeert de omgeving en gaat de dialoog aan via verschillende kanalen. Mocht u vragen hebben of meer informatie willen, bezoek dan onze website www.ruimtevoorderrivier.nl of bel de informatielijn van Rijkswaterstaat 0800 - 8002.

Dit is een uitgave van **Rijkswaterstaat**
 Kijk voor meer informatie op www.rws.nl/kribverlagingwaal
 of bel 0800 - 8002 (ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)
 april 2011 | ON0411VV037B